

ekonomskoj funkciji, radi za račun trećih osoba, i to skladištaru mora biti poznato. Deponentov komitent može imati opravdanih razloga da odbije preuzimanje robe koja mu je predana sa zakašnjem. Deponent bi, za naknadu štete od skladištara, morao dokazati da je sve učinio da se šteta umanji, tj. da je nastojao prodati odnosnu robu u svrhu da za nju dobije što veću cijenu. Skladištar bi mu, pod ovom pretpostavkom, odgovarao za razliku između dobivene cijene za robu i iznosa koji je špediter isplatio svom komitentu.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 15. III 1961.

Vijeće: dr Ernest Vajić, dr Dušan Arneri, dr Marko Plemić

Filijala odnosno pogon poduzeća nije samostalna pravna osoba - špediter ne odgovara za krivnju željeznice u pogledu carinjenja robe

Poduzeće Export-drvo u Zagrebu dalo je poduzeću Jugotransport kao svom špediteru nalog da izvrši otpremu u inozemstvo dva vagona bukove i jedan vagon hrastove gradje, koja se nalazila na skladištu u Rijeci. Špediter je ovaj nalog prenio pogonu poduzeća Export-drva, koji se nalazi na Rijeci, i ujedno mu dostavio popunjene tovarne listove, da bi ih taj pogon predao željeznici radi prijevoza robe u Trst. Ujedno je trebalo izvršiti i carinjenje te robe. Željeznica je prekasno postavila wagone za carinjenje, pa roba nije bila otpremljena u Trst, jer je brod, na koji je morala biti ukrcana, već bio otplovio.

Pogon poduzeća Export-drva tuži poduzeće Jugotransport za naknadu štete.

Prvostepeni sud je tuženika obvezao na plaćanje iznosa prema tužbenom zahtjevu. Prema stajalištu prvostepenog suda treba razlikovati dva pravna odnosa: onaj između poduzeća Export-drvo Zagreb, kao komitenta, i tuženika kao njegovog špeditera, te onaj između tužitelja (tj. pogona poduzeća Export-drvo Rijeka) i tuženika. Prema ugovoru zasnovanom na ovom drugom odnosu tuženik se obvezao na pravodobno carinjenje robe koju je tuženik predao na prijevoz željeznici. Budući da on tu svoju obvezu nije izvršio,

obvezan je tužitelju nadoknaditi štetu. Razlog da je obveza izostala krivnjom željeznice nije odlučan u odnosu između stranaka. Pitanje krivnje željeznice bit će pravno relevantno tek kod raščišćavanja odnosa između tuženika i njegovog komitenta.

Na žalbu tuženika drugostepeni sud je prvostepenu presudu preinačio i tužbeni zahtjev odbio.

Netačno je stajalište prvostepenog suda da se u odnosu između poduzeća Export-drvo i njegovog pogona na Rijeci radi o dvjema različitim pravnim osobama. Iz provedenih dokaza uvidom u registar Okružnog privrednog suda u Zagrebu i Okružnog privrednog suda na Rijeci slijedi da pogon Export-drva na Rijeci nije registriran kao posebna pravna osoba pod nazivom "Exportdrvo-Rijeka", već samo "pogon" te "filijala" Export-drva Zagreb. Iz ovoga slijedi da se radi o jedinstvenoj pravnoj osobi. Tuženik je dakle na "pogon" prenio samo primljene naloge, odnosno dispozicije poduzeća Export-drvo, a nije on davao naloge niti je zaključio s pogonom posebni ugovor kako to smatra pobijena presuda. Prema tome se odgovornost tuženika za štetu koja je nastala tužitelju (poduzeću Export-drvo Zagreb - pogon Rijeka) ima prosudjivati prema načelima o odgovornosti špeditera prema svom komitentu. Prema tim načelima, odnosno propisima, špediter odgovara komitentu za štetu koju nanese vozar samo onda ako postoji njegov propust kod izbora vozara. Među strankama nije sporno da je špediter upotrijebio dužnu pažnju kod izbora vozara, pa ne odgovara za krivnju željeznice u pogledu njenog propusta za carinjene robe.

E.V.

Bilješka. - Što se tiče stajališta gornje presude u pogledu neodgovornosti špeditera za krivnju željeznice kod carinjenja robe može se zastupati i drugo mišljenje. Tačno je da špediter za krivnju vozara odgovara samo onda ako postoji njegov propust kod izbora vozara. Međutim, smatramo da ovo vrijedi samo za prijevozni posao i dužnosti koje su s time poslom bitno vezane. U pogledu carinjenja željeznica ne nastupa kao vozar, već nezavisno od te svoje funkcije. Bila je dužnost špeditera da on sam carini robu. On je to mogao prepustiti nekoj trećoj osobi. Da ta treća osoba nije bila željeznica, on bi sigurno odgovarao za njen propust. Ne vidimo razloga da bi bilo drukčije i kad to izvrši željeznica, jer ona, opetujemo, u ovom poslu nije nastupala kao vozar.

V.F.